

**Заключителна конференция по проект
ИНФПРЕВЕНТА VS/2013/0507
12-13 март 2015 г., София**

Резултати от сравнително
международно изследване

Д-р Екатерина Рибарова,
ИССИ на КНСБ

Съдържание

- Обосновка на проекта
- Индустириалните отношения и информирането и консултирането в страните-партньори: общи тенденции
- Методология и основни резултати от изследването
- Препоръки

Обосновка на проекта

- **Основен фокус:** Ролята на информирането и консултирането на работното място при разрешаване на проблеми на индустриалните отношения, подобряване на комуникацията между работодатели и работници/служители/синдикати, и създаване на висококачествено партньорство на ниво предприятие/компания
- **Причини:** Разширяване на интернационализацията на индустриалните отношения, трудностите при преодоляване последиците от кризата и влиянието върху правата на наемните работници и социалния диалог на равнище предприятие
- **Предпоставки:** Данни и заключения от предишни проекти и изследвания, даващи възможност за по-нататъшни проучвания и задълбочаване на анализите
- **Страни:** България, Кипър, Ирландия, Италия, Великобритания и (частично) Полша

Обосновка на проекта

- **Основни аспекти на изследването, предвидени по проекта :**
 - Подобряване на защитата на трудовите права на работното място в контекста на глобализацията и свободата на движение в рамките на ЕС/ЕИП;
 - Осигуряване на условия, при които мнението на работниците/ служителите може да повлияе на политиките на компаниите;
 - Обръщане на специално внимание на ролята на И/К при прилагането на редица конкретни директиви на ЕС;
 - Подобряване на представителството на работниците/ служителите по трудови/социални въпроси;
 - Усъвършенстване на механизмите за колективно договаряне и постигане на по-добри резултати по отношение на условията на труд и заплащането;
 - Ролята на И/К в разрешаването на конфликти на работното място;
 - Основни тенденции в комуникациите и взаимодействието между представители по И/К и други работнически представители (предимно синдикални) на ниво предприятие/компания;
 - Възможното въздействие на И/К върху индустриалните отношения на отраслово, регионално и национално ниво.

Индустриалните отношения и информирането и консултирането в страните-партньори-обща тенденция

- **Външна среда:**

- Последници от кризата за България, Кипър и Италия;
- Продължаваща институционална децентрализация за Великобритания и Ирландия; тенденции към де-регулация и децентрализация за България; възражда се неокорпоратизъм в Италия
- Политическа нестабилност в България
- Геополитически предизвикателства, които влияят върху икономиката и социалната политика

Индустриалните отношения и информирането и консултирането в страните-партньори-обща тенденция

Обща институционална рамка:

- Синдикална плътност: висока – Кипър; средна до висока – Ирландия, Италия; по-скоро средна – България, Великобритания;
- Тристранно партньорство в повечето страни, без Великобритания;
- Тенденция на децентрализирани колективни преговори – с известни изключения за Ирландия и Италия ;
- Протестни действия на отраслово и национално равнище (България, Италия, Великобритания), различни тенденции за конфликтите в предприятията

Индустриалните отношения и информирането и консултирането в страните-партньори-обща тенденция

- **Информиране и консултиране:**

- Засилващо се влияние на европейската нормативна рамка;
- Промени в законодателството в България 2011-2014 г.;
- Разширяване на рамката по информиране и консултиране чрез КТД в отрасли/браншове и предприятия-България, Италия
- В повечето страни системите по И/К продължават или да са функции на синдикатите/интегрирани от синдикатите, или работят паралелно, но са контролирани от синдикатите

Методология и основни резултати от изследването

- **Обхват:**

- **България:**

- национално, отраслово/браншово равнище(металургия и Ви К) и в предприятия(КЦМ АД и В и К-Свищов);

- **Кипър:**

- отраслово/браншово равнище (преработваща промишленост, транспорт, хотелиерство, банково дело); местно(група предприятия) и в предприятие
 - (Каника хотел);

- **Италия:**

- национално равнище, отраслово/браншово(машиностроене, металообработване, енергетика) и предприятие(поделения на шведската Електролюкс и италианската Ени);

- **Ирландия:**

- на равнище компания/предприятие- Еър Лингъс (въздушен транспорт);

- **Великобритания:**

- национално равнище и предприятие/компания-Бритиш Мидлънд (въздушен транспорт);

- **Полша:**

- данни от национална статистика и предишни изследвания

Методология и основни резултати от изследването

Методи:

- интервюта с работодатели, представители на синдикатите и работнически представители в предприятията;
- анализ на данни от предишни изследвания и обективна информация;
- в Италия и Великобритания: интервюта с независими експерти и консултанти, представители на академичната общност;
- в България: набиране на данни от проведени национални кампании и посещения в предприятия;

Методология и основни резултати от изследването

- **Основни направления на анализите:**
 - Общи идеи и позиции на социалните партньори и представителите на работниците;
 - Роля на информирането и консултирането за правата на работниците в условия на глобализация и свободи на движение и за подобряване на фирмените политики;
 - Роля на информирането и консултирането за трудовите и социални права на работниците, подобряване на резултатите от колективните преговори и ефективното уреждане на колективни трудови спорове;
 - Взаимодействие на структурите по И/К с другите форми на представителство на наемните работници (синдикати и други) и с органите за управление на предприятията

Методология и основни резултати от изследването

- **Основни резултати и заключения:**

В повечето страни-партньори И/К процесите са доминирани от синдикатите, другите структури са спомагателни;

Информирането и консултирането си пробива път бавно, главно в големите предприятия, предприятията със синдикати и подразделенията на МНК;

Правата по И/К се възприемат често по твърде различен начин от представителите на работниците и синдикатите, от една страна и от мениджърските екипи, от друга;

Някои аспекти на европейската рамка по И/К се прилагат бавно и трудно в отделните страни, особено правата в контекста на движения на капитали;

Правата по И/К в случаи на движения на капитали(особено поглъщания и транс-гранични сливания) са с по-голямо значение за някои от страните, като Великобритания, Ирландия и Италия; за България, Кипър и Полша все още няма достатъчно данни и примери

Методология и основни резултати от изследването

- Правата по И/К се прилагат редовно в областта на безопасността и здравето при работа, масовите съкращения и промяна на работодателя;
- Социалните партньори оценяват значението на И/К за резултатите от колективните преговори и договаряне; въпреки това И/К не се използва достатъчно за тези цели;
- В някои от страните (Великобритания и Ирландия) двата механизма (И/К и колективни преговори) са силно разграничени и взаимодействието е трудно;
- Информирането и консултирането безспорно подпомагат уреждането на колективни трудови спорове – както конвенционални, така и произтичащи от движения на капитали, смяна на работодателя и други

Методология и основни резултати от изследването

- **Отношенията между различните структури на представителство и между тях и управляващите екипи в предприятията зависят основно от синдикатите;**
- **Все още има информационен вакуум между отделните структури и между отделните равнища(национално и европейско/международно при МНК);**
- **Независимо от изразените резерви и съмнения, повечето респонденти оценяват И/ К в контекста на подобряване на социалния диалог, Европейския социален модел и икономическите успехи на предприятията;**
- **Като едно от главните предизвикателства за индустриалните отношения в Европа (в т.ч. и И/К)и за европейското синдикално движение се очертава настоящата липса на политическа подкрепа за правото на работническо участие в корпоративното управление;**
- **Част от процедурите за приложение на някои от европейските директиви на национално равнище са твърде неясни и не осигуряват добра защита и представителство на работниците;**
- **В оригиналните текстове на някои от директивите има неясноти и незавършени механизми, осигуряващи добро представителство и защита на правата на наемните работници**

Препоръки

- Продължаване на съществуващите и започване на нови дискусии на национално и европейско равнище за правата по И/К в контекста на глобализацията, фирменото управление и новите форми на организация на труда;
- Информирането и консултирането следва да се разглеждат(особено в “новите” страни-членки на ЕС) все повече в контекста на правата и възможностите, които осигуряват и не толкова фокусирано върху структурите и формите на представителство;
- Подобряване системите на набиране, съхраняване и публично предоставяне на информация за движението на капитали и за промените в управлението на фирмите (най-вече за България и Полша);
- Обсъждане и разработване на предложения за промени в националните нормативни рамки по И/К, особено за разпространение към малки и микро-предприятия и разширяване предметната област на И/К;
- Обсъждане и разработване предложения за промени в някои от европейските директиви- за поглъщане на предприятия, трансгранични сливания и други

- **БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО**